

משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שירות פסיכולוגי ייעוצי

ח' אדר תשפ"ג
1 מרץ, 2023

צוותי חינוך יקרים,

כבכל שנה, גם בשנת הלימודים תשפ"ג, נייחד במערכת החינוך שבוע להעלאת המודעות למוגנות ולמניעת פגיעות מיניות בילדים ובבני נוער, בנוסף לעיסוק הרב גילי בנושא במסגרת התוכנית "הכחות שבדרך". שבוע זה הוא הזדמנות חשובה לעצירה, לשיח ולפעולה באמצעות הרצאות, סדנאות לצוותי החינוך ולתלמידים וכן עבודה עם ההורים.

אנו מקווים שהשיח החינוכי שתשישמו לאורך שבוע המערכת, ייצור אדוות של השפעה;

שיעור עם מחנכת הכיתה בנושא מוגנות ומניעת פגיעות מיניות, יהדהד בלב כל תלמידי הכיתה וילווה אותם ברגעים חשובים.

הקול הברור בו הסבירה להם היועצת שהם חשובים וראויים להגנה, ישמש להם יד מכוונת ברגע של סיכון לניצול.

השיחה, שהתפתחה בכיתה, תשמש לתלמידים עוגן להיאחז בו ברגעים בהם יחוש צורך להיאבק על הפרטיות שלהם או יתלבטו האם לשתף ואת מי.

מחקר רחב היקף, שהתבצע בישראל בשנים האחרונות, חשף פער בין שכיחות מקרי הפגיעה בילדים לבין מידת הדיווח של ילדים ובני נוער על פגיעות מיניות. מתוך כך עלינו להבין כי התופעה רחבת היקף אף יותר ממה שמגיע לפתחנו. במטרה למנוע הן את עצם התופעה והן את הקושי באיתור קורבנותיה, הרי שעל כולנו במערכת החינוך להציף את הנושא, לצייד את תלמידינו בכלים לשמירה על עצמם ובכלים להתמודדות ולפנייה לעזרה. כמו כן, מוטלת עלינו החובה לשכלל את יכולתנו המקצועית לאתר תלמידים במצוקה, לזהות אותם ולהציע להם סיוע והגנה. נקפיד לזכור כי בכל כיתה משולבים תלמידים עם אפיונים ייחודיים. מתוך כך, קיימת חשיבות גבוהה למודעות הצוותים החינוכיים לשונות הקיימת בקרב תלמידי הכיתה באשר ליכולתם לזהות מצבי סיכון, להביע קושי ולפנות לעזרה במידת הצורך.

כמו כל נושאי שפ"י, גם נושא זה הוא חלק מרקמת הלמידה הרגשית-חברתית שמתאפשרת בשיעורי "הכחות שבדרך", בהם נבנים היסודות המאפשרים מערכות יחסים תקינות ומניעת פגיעה. שיעורים שמטפחים כישורים ומיומנויות במגוון נושאים כגון יחסים חברתיים, מודעות עצמית, כבוד, אמפתיה, אסרטיביות, קבלת החלטות, התמודדות עם לחץ ועוד. לצד שיעורים שמעמיקים יכולת לזהות כשמהו לא תקין קורה, ואימון בדרכי התמודדות ובפנייה לעזרה. שבוע המערכת הוא חשוב במיוחד בהיותו **גלוי, חד משמעי וענייני** – במשך שבוע שלם אנו, נשות ואנשי החינוך בישראל, שבים ומדגישים בפני התלמידים מסרים אשר מעלים את המודעות לנושא המוגנות, ולא חוששים לדבר גם על הפגיעה. בכך, אנו מסמנים את עצמנו כאנשי אמן בעיני תלמידינו, וככתובות משמעותיות לפנייה לעזרה במקרה של מצוקה.

הנושא שמעלה שבוע המערכת הוא מורכב ובעל רגישות גבוהה. ייתכן שיציף אירועים, יעורר ויטלטל את העוסקים בו. לכן קיימת חשיבות רבה לפיתוח היכולת והמסוגלות שלנו כאנשי החינוך לגשת לנושא מורכב זה בנחישות, אך גם ברגישות המתבקשת. נפעל מתוך הבנת חשיבות השיח עם ילדים על אודות פגיעה, במטרה לסייע לילדים ולבני הנוער לחשוף את הפגיעה ולקבל מענה רגיש ומותאם שיאפשר את עצירתה ולקבל סיוע בהתאם. ונזכור כי חשוב לקיים את השיח באופן מותאם לכל אחד מהתלמידים בכיתה בהתחשב בגיל בתפקוד ובהתאם לצרכיהם.

לעיתים מתעורר חשש בקרבנו כאנשי חינוך וכהורים כי עצם השיח על הנושא מעורר פחדים או חושף את הילדים לתכנים לא מותאמים. חשוב לזכור כי עצם השיח הפתוח והגלוי, עת הוא מתנהל עם מבוגר מוכר ומשמעותי, בשפה ובסגנון הנכון לחברה בה גדלים, וככל שהוא מותאם גיל, הרי שהוא מונע פגיעה בכך שהוא מלמד אותם שניתן לדבר עם מבוגר משמעותי על נושאים מורכבים ואישיים מבלי חשש.

השיעורים בנושא מניעת פגיעה מינית עומדים לרשותכם ולרשות צוותכם כשהם מותאמים לגיל, לחברה ולשפה ותוכלו לאתר אותם באגרת "אבני דרך - שבוע המערכת למוגנות ולמניעת פגיעה מינית" ובאתר שפ"נט תחת הכותרת שיעורי הכ"חות שבדרך. באגרת תוכלו למצוא חומרי עזר שיסייעו לכם בהכשרת צוותי החינוך, ערכות חדשות שפותחו בשנים האחרונות וכוללות סרטוני הסבר למורים, סדנאות והרצאות מצולמות. כמו כן, לרשותכם קבצים עם פוסטרים אותם ניתן לתלות במוסדות החינוך. כמו כן מצורפים עלון להורים בנושא פגיעה ושיעורים מתוך "הכוחות שבדרך".

נשות ואנשי החינוך היקרים, אנו מעריכות עד מאוד את העבודה הפרואקטיבית שאתם עושים למניעת פגיעה ורצות להודות לכן ולכם על עיניכם הפקוחות שמחפשות את הילד או הילדה המאותתים לעזרה. אנו מוקירות את הליווי המקצועי והכל כך אנושי שכל אחת ואחד מכם מעניקים לתלמידים, לעמיתים ולהורים שנקלעים לסיפורי פגיעה מורכבים.

גם אתן ואתם, אינכם לבד! המפקחות הכוללות, המפקחות על הייעוץ, מדריכות היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ונוער, מנהלי השפ"חים וכולנו במטה המשרד ובשפ"י זמינים לכם לתמיכה, לסיוע ולליווי.

בברכת עשייה משמעותית ומיטיבה

שלכן ושלכם,

איריס מנדה בן יעקב

מנהלת היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ונוער
השירות הפסיכולוגי ייעוצי

עינב לוק

מנהלת אגף בכיר שפ"י
השירות הפסיכולוגי ייעוצי